

9. Третяк Т. М. Прояви творчого потенціалу учнів у науково-технічній творчості / Т. М. Третяк // Психологічне дослідження творчого потенціалу особистості : [монографія] / [авт. кол., наук. кер. В. О. Моляко]. – К. : Пед. думка, 2008. – 208 с.

РЕЗЮМЕ

М. Д. Дяченко. Педагогические условия развития творческого потенциала будущего журналиста.

В статье рассмотрены философские, педагогические, психологические и журналистские подходы к пониманию феномена творчества и творческого потенциала; указано на противоречия в практике журналистского образования, которые актуализируют проблему развития творческого потенциала студентов; определены составляющие педагогически комфортной среды для активизации творческого потенциала и педагогические условия развития творческого потенциала будущего журналиста.

Ключевые слова: журналист, журналистская среда, личность, профессиональное образование, развитие, самореализация, творческий потенциал, творчество.

SUMMARY

M. Dyachenko. Pedagogical conditions of the development of the creative potential of future journalist.

The article considers the philosophical, pedagogical, psychological and journalistic approaches to the understanding of the phenomenon of creativity and creative potential; indicated on the contradictions in the practice of journalism education, which actualize the problem of development of students' creative potential; defines components of pedagogical comfortable environment for the creative potential and the pedagogical conditions of development of creative potential of future journalist.

Key words: journalist, journalistic environment, personality, professional education, development, self-realization, creative potential, creativity.

УДК 378.147.146

О. В. Зосименко

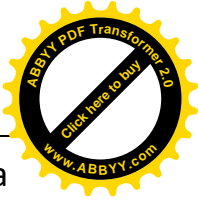
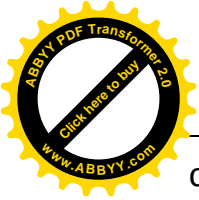
Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

У статті досліджено проблему організації проектної діяльності студентів; розкрито поняття «педагогічна умова»; виявлено та обґрунтовано комплекс педагогічних умов ефективної організації проектної діяльності студентів, а саме: створення професійно орієнтованого освітнього середовища, оптимізація соціальної комунікації суб'єктів проектної діяльності, реалізація професійного контексту в проектній діяльності студентів, стимулювання самостійної пізнавальної діяльності студентів, забезпечення диференціації та індивідуалізації навчання.

Ключові слова: педагогічна умова, проектна діяльність, навчальний проект, освітнє середовище, соціальна комунікація, контекстне навчання, самостійна пізнавальна діяльність, диференціація навчання, індивідуалізація навчання.

Постановка проблеми. Кардинальне реформування системи освіти в Україні, зумовлене соціально-економічними перетвореннями в економіці, науці, культурі й інтеграцією у світовий і європейський культурно-освітній простір, значною мірою актуалізує проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців. За таких обставин процес формування майбутнього

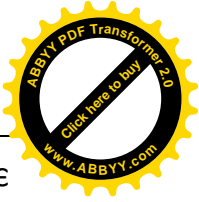
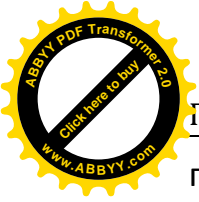
спеціаліста відбувається в умовах розширення соціальної самостійності та ініціативи молоді, що обумовлює критичне осмислення досвіду попередніх поколінь, формує нові уявлення про своє професійне майбутнє та майбутнє суспільства, приводить до переоцінки загальнолюдських і професійних цінностей. Зазначене вимагає організації відповідної освіти, яка б інтегрувала високий рівень теоретичної та практичної підготовки компетентного фахівця, здатного до використання новітніх технологій у своїй професійній діяльності в умовах інноваційності.

Найбільш ефективно це можна реалізувати шляхом упровадження у навчальний процес ВНЗ методів й технологій на основі проектної діяльності, яка є одним з дійових інструментів професійної підготовки, що не лише сприяє підвищенню суб'єктності навчання, активізації засвоєння та закріплення здобутих знань, умінь і навичок, їх професійного практичного використання, а й забезпечує комплексну реалізацію завдань теоретичної та практичної підготовки сучасного спеціаліста.

Аналіз актуальних досліджень. У контексті нашого дослідження важливими є праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем використання ідей проектного навчання у процесі професійної підготовки студентів: теоретичні засади проектної діяльності розкриваються у дослідженнях О. Коберника, Д. Левітеса, І. Ляхова, Н. Матяш, О. Пехоти, Є. Полат, С. Сисоєвої, Н. Чанилової та ін.; технології впровадження індивідуальних освітніх проектів у навчальний процес висвітлюються у працях Н. Альохіної, С. Генкал, І. Єрмакової, Л. Сохань, Е. Сундукової та ін.; особливості використання проектної діяльності у процесі теоретико-методичної підготовки студентів подано у працях В. Веселової, О. Демченко, М. Елькіна, С. Ізбаш, О. Ільяшевої, Г. Ковальчук, О. Олексюк, О. Павлішак, М. Пелагейченка, Т. Резнік та ін. Разом з тим проблема визначення педагогічних умов ефективної організації проектної діяльності студентів потребує ретельного педагогічного аналізу та дослідження.

Мета статті – науково обґрунтувати педагогічні умови ефективної організації проектної діяльності студентів.

Виклад основного матеріалу. З філософської точки зору поняття «умова» розглядається як те, що виражає відношення предмета до явищ, що його оточують і без яких він не може існувати. Сам предмет є чимось зумовленим, а умова – відносно зовнішнім до предмета різноманіттям об'єктивного світу. На відміну від причини, що безпосередньо спричиняє

певне явище або процес, умова утворює те середовище, в якому останнє виникає, існує і розвивається [5].

На думку О. Пехоти, педагогічні умови доцільно розглядати як систему певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, що об'єктивно склалися або суб'єктивно створені і необхідні для досягнення конкретної педагогічної мети [4]. З другого боку, педагогічні умови є формою педагогічної діяльності, мета якої полягає у формуванні висококваліфікованого спеціаліста [3].

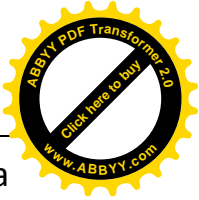
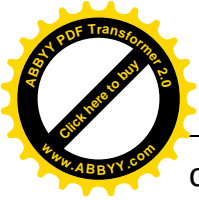
Отже, у контексті нашого дослідження під комплексом педагогічних умов розумітимемо сукупність обставин, які підвищують ефективність процесу організації проектної діяльності і сприяють формуванню готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності.

Ми виділили такі педагогічні умови організації проектної діяльності студентів: створення професійно орієнтованого освітнього середовища; оптимізація соціальної комунікації суб'єктів проектної діяльності; реалізація професійного контексту в проектній діяльності студентів; стимулювання самостійної пізнавальної діяльності студентів; забезпечення диференціації та індивідуалізації навчання.

Розглянемо їх більш детально.

Створення професійно орієнтованого освітнього середовища ми вважаємо важливою умовою успішної проектної діяльності майбутніх учителів, оскільки воно дає змогу зміни напряму освітнього процесу, що передбачає свободу вибору особистості; забезпечує існування варіативних способів досягнення кінцевої освітньої мети, дозволяє розширити освітню траєкторію руху того, хто навчається, і водночас забезпечити прогностичність результатів навчальної діяльності.

Ми виходили з того, що структура професійно орієнтованого середовища охоплює такі сфери: матеріально-технічну, яка відповідає за створення комфортних умов з метою оптимізації навчальної діяльності й передбачає наявність бібліотечного фонду, наявність спеціалізованих кабінетів (наприклад, кімната-музей, кабінет педагогіки, лабораторії тощо) та аудиторій, оснащених комп'ютерами, забезпечення необхідним обладнанням; соціально-інтелектуальну, що включає всіх суб'єктів (студенти, викладачі, адміністрація) освітнього процесу та визначається характером відносин між ними; інформаційно-наукову, яка забезпечує професійне становлення майбутнього фахівця через організаційно-методичні засоби,

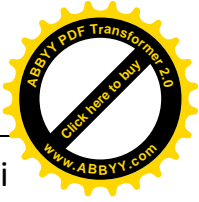
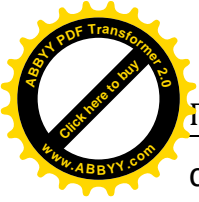

сукупність технічних і програмних засобів зберігання, обробки та передання інформації, доступ до мережі Інтернет, інформаційні центри, науково-практичні конференції, проблемні семінари, тематичні освітні дискусії, наукові гуртки й товариства, наукові гранти та програми.

Ми розглядаємо професійно орієнтоване освітнє середовище як спеціально організовану інтегровану структуру життєдіяльності суб'єктів навчального процесу, що передбачає варіативність та можливість вибору оптимальної траєкторії професійного становлення майбутнього фахівця відповідно до його індивідуальних особливостей і потреб, забезпечуючи соціальну та особистісну значущість результату, що є визначальним у процесі організації проектної діяльності студентів. Тоді формування професійно орієнтованого освітнього середовища під час виконання навчальних проектів передбачає створення викладачем проблемних ситуацій, що моделюють зміст професійної діяльності, а також «ситуацій успіху» на заняттях (лекціях, семінарах); використання особистісного підходу у формулюванні завдань, що стоять перед освітою; урахування під час створення навчального проекту індивідуально-особистісних, професійно-пізнавальних інтересів студентів; складання диференційованих за рівнем складності завдань залежно від індивідуального рівня підготовки студентів; забезпечення рефлексивних процесів під час поетапної розробки навчального проекту. Зазначимо, що викладач здійснює активний прояв своєї мотиваційно та емоційно забарвленої позиції під час вступної лекції з питань організації проектної діяльності, а також у процесі створення студентами навчальних проектів, чим забезпечує емоційне налаштування їх на цікаву, корисну й професійно значущу діяльність.

Ми виходили з того, що успішна організація проектної діяльності студентів можлива тільки за умови позитивно-узгодженого типу спілкування, коли викладач сприймає того, хто навчається, як суб'єкта навчальної діяльності та суб'єкта спілкування. Це, у свою чергу, можливе тільки тоді, коли в системі цінностей, смислових настанов викладача особистість студента, її актуальні потреби та потреби її розвитку є пріоритетом [1]. Звідси оптимізація соціальної комунікації суб'єктів проектної діяльності є наступною важливою умовою її організації.

На думку В. Бочелюк, процес спілкування є явищем поліфункціональним, яке забезпечує обмін інформацією, передання та засвоєння соціального досвіду, співпереживання, пізнання особистості,

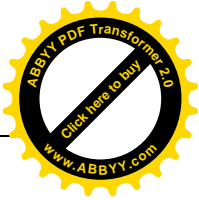
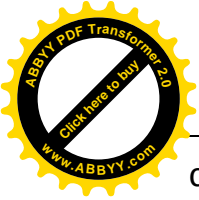
самоствердження, продуктивну організацію взаємодії [1]. У контексті нашого дослідження поліфункціональність спілкування відображається у таких його ознаках, як інформаційність, інтерактивність й перцептивність, кожна з яких передбачає реалізацію певних функцій соціальної комунікації, а саме: інформаційну та самопрезентаційну; регулятивну й організаційну; афективну й емпатійну.

Інформаційна функція пов'язана з процесом обміну інформацією між партнерами проектної діяльності й активно здійснюється на аналітичному, пошуковому і виконавчому етапах розробки навчального проекту. Крім того, під час обміну інформації між учасниками навчальних проектів відбувається їх інтелектуальний розвиток, проявляються ідейно-моральні цінності, особистісні якості тощо, тобто здійснюється самопрезентація свого образу. Реалізація цих функцій впливає на динаміку когнітивних процесів, а саме: розуміння й усвідомлення майбутніми фахівцями себе в системі професійної діяльності, професійного спілкування та особистісного розвитку.

Інтерактивна ознака спілкування пов'язана з активною взаємодією між суб'єктами проектної діяльності та забезпечує реалізацію регулятивної й організаційної функцій. Регулятивна функція під час розробки навчального проекту дозволяє учасникам проектної діяльності справляти вплив на їх мотиви, мету, переконання, способи розв'язання проблем і виконання дій, але з позиції партнерів. Для цього вони можуть використовувати такі методи, як навіювання, переконання, наслідування. Тобто ця функція забезпечує регулювання поведінки всіх партнерів по навчальному проекту. Організаційна функція забезпечує залучення всіх учасників проектної діяльності до взаємодії.

Перцептивна ознака спілкування пов'язана з процесом взаємного сприйняття суб'єктами проектної діяльності. Афективна функція стосується емоційної сфери особистості й забезпечує психологічний комфорт співпраці у проектних групах. Її доповнює емпатійна функція, яка, на наш погляд, сприяє формуванню емоційно-ціннісного ставлення майбутніх педагогів до партнерів по спілкуванню, а також налаштовує на спільну творчу діяльність.

Отже, оптимізація спілкування допомагає викладачу організувати взаємодію майбутніх фахівців під час створення навчального проекту як цілісний процес. Урахування зазначених функцій соціальної комунікації створює умови для обміну ставленнями, переживаннями, допомагає самоствердженню студентів у колективі, забезпечує співробітництво і

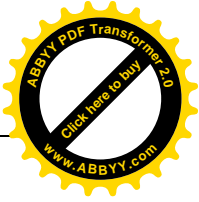
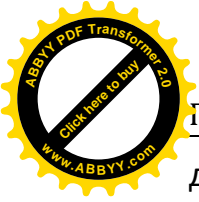

співтворчість у проектній групі.

Оскільки провідна ідея сучасної фахової освіти полягає у наближенні навчального процесу до майбутньої професійної діяльності, то, на нашу думку, однією з умов, що дозволить максимально реалізувати викладене у процесі проектної діяльності майбутніх фахівців, є її наповнення професійним контекстом, що відображає вплив предметного й соціального контекстів майбутньої професійної діяльності студента на процес і результати його навчальної діяльності.

Дослідження довело, що під час розробки майбутніми фахівцями навчальних проектів контекстне навчання створює умови для трансформації навчальної діяльності студента у професійну діяльність; дозволяє розв'язувати окремі суперечності між тим, що і як вивчав студент у ВНЗ, і тим, чим він буде займатися на робочому місці: абстрактним предметом майбутньої професійної діяльності й реальним предметом професійної діяльності фахівця; диференціацією досвіду, знань із навчальних дисциплін і системним використанням у подальшій трудовій діяльності; опорою на традиційні засоби навчання і залученням до професійної діяльності всіх сутнісних сил особистості спеціаліста; індивідуальним характером навчальної діяльності студента й колективним характером професійної діяльності, що передбачає обмін досвідом з колегами, взаємодію та спілкування з ними; пасивною позицією студента у традиційному навчанні (епізодичне виконання завдань, періодичні відповіді на запитання викладача тощо) й принциповою, активною та ініціативною позицією спеціаліста.

У процесі проведеного дослідження визначено такі особливості використання ідей контекстного навчання під час організації проектної діяльності студентів: вивчення дисциплін у контексті майбутньої професійної діяльності; моделювання в освітньому процесі цілісної структури професійної діяльності, а не її окремих елементів; системність у постановці й розв'язанні навчальних проблем, що здійснюється за допомогою внутрішньопредметних, міжпредметних і предметно-практичних зв'язків; навчальне цілепокладання на основі виділення практично значущих проблем; практична апробація результатів навчальних досліджень, реальне використання фахових знань у майбутній діяльності; творче переосмислення негативних стереотипів праці на основі наукових знань. Таким чином, організація проектної діяльності на основі контекстного навчання дає майбутнім фахівцям можливість перейти від теоретичного осмислення нових знань

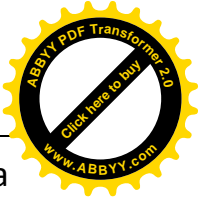
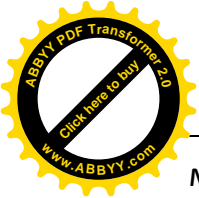
до їх прикладного, практичного засвоєння.

Ключовими положеннями проектної діяльності студентів, на нашу думку, є їх ініціативність у режимі роботи над навчальним проектом, самостійне планування своєї роботи, відповідальність за виконання окреслених планів. Отже, проектна діяльність спрямована на: формування та розвиток тих, хто навчається, як суб'єктів навчального процесу; саморозвиток та самоактуалізацію майбутніх фахівців через індивідуалізацію та самостійну пізнавальну діяльність. Тому ми вважаємо, що стимулювання самостійної пізнавальної діяльності студентів є наступною важливою умовою ефективної організації проектної діяльності.

З метою активізації самостійної пізнавальної діяльності майбутніх фахівців у контексті дослідження необхідно враховувати такі положення: індивідуальність навчальної мотивації – мотивація буде набагато вищою, якщо цілі навчання й план дій визначається тими, хто навчається; професійна результативність – розв'язання проблеми навчального проекту має гарантувати формування хоча б одного професійного вміння в термінах і поняттях майбутньої професійної діяльності студента; продуктивність – передбачає отримання освітнього продукту після завершення всіх дій з розробки навчального проекту; конструктивність – наявність певної структури навчального проекту (актуальність, мета, завдання, вихідні дані, умови, що їх пов'язують); когнітивність – перевага розумових дій над психомоторикою у процесі вирішення завдання; ініціативність та самостійність – кожен з етапів проектної діяльності має спонукати студента до того, щоб він сам ухвалював рішення, порівнював умови, здійснював необхідний інформаційний пошук тощо.

Зауважимо, що для стимулювання мотивів самостійної пізнавальної діяльності як умови організації проектної діяльності студентів доцільно використовувати такі прийоми: постановка пізнавальної проблеми навчального проекту, що пов'язано з майбутньою професійною діяльністю студента; зв'язок навчального матеріалу з пізнавальними інтересами студента; заохочення за неординарні думки, висловлені з опорою на прочитану фахову літературу.

Відповідно до особливостей проектної діяльності та окреслених прийомів, стимулювання самостійної пізнавальної діяльності майбутніх фахівців забезпечує можливості для творчої самореалізації, пізнання нового як отримання додаткових знань, розвиток культури педагогічного

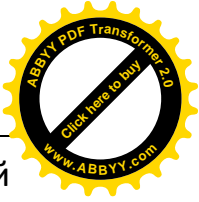
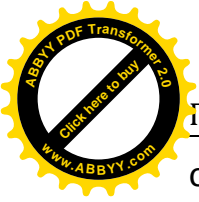
мислення, глибше освоєння матеріалу, розвиток індивідуальних та професійно значущих якостей особистості, вироблення власної точки зору на питання, що вивчається, а також можливість спілкування між собою у процесі розробки навчального проекту.

Ми виходили з того, що завдання сучасних освітніх технологій полягають у створенні можливостей для самореалізації кожної особистості. Щодо цього великого значення набуває забезпечення індивідуалізації та диференціації навчання студентів, що є наступною важливою умовою організації проектної діяльності майбутніх педагогів у процесі вивчення педагогічних дисциплін.

На нашу думку, педагогічна цінність запровадження ідей диференціації навчання у практику підготовки майбутніх фахівців під час організації проектної діяльності обумовлюється: зацікавленістю у створенні оптимальних умов для максимальної реалізації здібностей, потенційних можливостей тих, хто навчається; необхідністю задоволення інтересів і потреб у творчому самовираженні студентів; суперечністю між традиційними колективними формами навчання й індивідуальним характером засвоєння навчального матеріалу; явно вираженими розбіжностями у готовності до засвоєння навчального матеріалу студентами; різним рівнем інтересу студентів до обраної професії; необхідністю подолання негативного ставлення певних студентів до навчання.

Ми вважаємо, що у процесі створення навчального проекту диференціація проявляється через рівень підготовленості студента до навчання; спрямованість особистості (де провідне місце посідає мотивація фахової підготовки, рівень домагань та розвиток самооцінки); стиль навчальної діяльності; уміння володіти способами управління своїми психічними процесами (емоціями, волею тощо) й провідною діяльністю – навчанням; рівень розвитку комунікативних умінь; результативність та якість навчання; можливість вибору проблеми, типу навчального проекту; окреслення шляхів його розробки; вибір форм реалізації та презентації результатів навчального проекту.

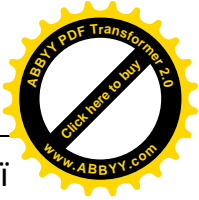
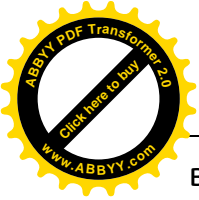
У процесі дослідження було з'ясовано, що ефективність проектної діяльності на основі диференціації ґрунтується на поетапному оволодінні студентами модулями навчальної дисципліни та створенні навчальних проектів. Отже, здійснюється добір актуальної для студентів інформації, звернення до їх досвіду, заохочення, розкриття вимог суспільства до

особистості майбутнього фахівця, визначення пріоритетів цінностей сучасного світу крізь призму фахових дисциплін (широка обізнаність особистості, самостійність та гнучкість мислення, активне ставлення до власного і суспільного життя, шляхетність почуттів і вчинків), що приводить до активної позиції у навчанні. Засвоєння кожного модуля у процесі створення навчальних проектів дозволило поетапно досягати визначеної мети професійної підготовки, оволодівати вміннями, навичками чи професійно значущими особистісними якостями, які необхідні майбутньому фахівцю для вирішення професійних завдань і виконання функцій професійної діяльності.

Розглядаючи багатоаспектність поняття «індивідуалізація», С. Гончаренко вказує на те, що індивідуалізація навчального процесу проявляється у педагогічному впливові на кожну особистість, що ґрунтується на глибокому знанні педагогом індивідуальних особливостей, нахилів та інтересів тих, хто навчається, їх ставлення до навчання. На думку вченого, мета індивідуалізації полягає в тому, щоб забезпечити максимальну продуктивну діяльність усіх суб'єктів навчального процесу, і має здійснюватись на всіх етапах навчання, оскільки будь-який вплив заломлюється через індивідуальні особливості конкретної особистості [2, 143]. Це повністю відповідає організації роботи над навчальним проектом, тому врахування ідеї індивідуалізації професійної підготовки майбутніх педагогів є вихідним положенням щодо вибору змісту, форм організації та презентації результатів навчального проекту, забезпечуючи реалізацію провідних принципів особистісно орієнтованої освіти, використання різноманітних дидактичних підходів, посилення інтересу до роботи у процесі її поступового виконання. Тобто проектна діяльність студентів завдяки індивідуалізації набуває самомотивуючої ознаки, надає студенту відчуття задоволення, коли той бачить продукт своєї роботи та можливості вчитися на власному досвіді й досвіді інших. Разом з тим, як доводить практика організації проектної діяльності, публічний захист результатів проектної роботи студентами дозволяє їм глибше усвідомити набутий досвід, відчутти значущість виконаної роботи та оволодіти навичками публічного виступу.

У процесі дослідження ми з'ясували, що конкретний результат навчального проекту завжди має подвійне значення: з одного боку, це досягнення мети проекту, а з другого – професійне зростання майбутнього фахівця, розвиток у нього гностичних, проєктивних, комунікативних, організаторських і рефлексивних компетентностей. Таким чином,

використання ідеї індивідуалізації у процесі організації проектної діяльності студентів забезпечує отримання проектного результату не тільки як реального продукту, але і як саморозкриття особистості.

Висновки. Ми дійшли висновку про те, що зазначені педагогічні умови тісно взаємопов'язані та взаємозумовлені і тільки їх комплексна реалізація забезпечує ефективність моделі організації проектної діяльності студентів під час вивчення педагогічних дисциплін.

Дослідження цього питання не вичерпує зазначеної проблеми. Особливо перспективним може бути подальше вивчення її з точки зору виявлення можливостей визначених педагогічних умов для забезпечення функціонування авторської моделі організації проектної діяльності майбутніх педагогів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бочелюк В. Й. Педагогічна психологія : навч. посіб. / В. Й. Бочелюк, В. В. Зарицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 248 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Моторна Л. В. Педагогічні умови застосування освітніх технологій в процесі викладання природничонаукових дисциплін у технічних коледжах [Електронний ресурс] / Л. В. Моторна // Гуманізм та освіта : матеріали ІХ міжнар. наук.-практ. конф., 10–12 червня 2008. – Вінниця, 2008. – Режим доступу до журн. : <http://conf.vstu.vinnica.ua/humed/2008/txt/Motorna.php>.
4. Пехота О. М. Особистісно-орієнтоване навчання: підготовка вчителя : [монографія] / О. М. Пехота, А. М. Старєва. – Миколаїв : Іліон, 2007. – 272 с.
5. Філософський енциклопедичний словник / [редкол. : В. І. Шинкарук (голова) та ін.] ; НАН України, Ін-т філос.-ії ім. Г. С. Сковороди. – К. : Абрис, 2002. – 745 с.

РЕЗЮМЕ

О. В. Зосименко. Педагогические условия эффективной организации проектной деятельности студентов.

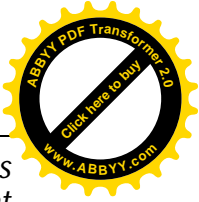
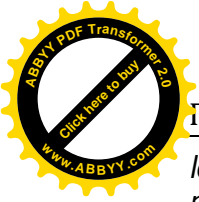
В статье исследована проблема организации проектной деятельности студентов; раскрыто понятие «педагогическое условие»; определен и обоснован комплекс педагогических условий эффективной организации проектной деятельности студентов, а именно: создание профессионально ориентированной образовательной среды, оптимизация социальной коммуникации субъектов проектной деятельности, реализация профессионального контекста в проектной деятельности студентов, стимулирование самостоятельной познавательной деятельности студентов, обеспечение дифференциации и индивидуализации процесса обучения.

Ключевые слова: педагогическое условие, проектная деятельность, учебный проект, образовательная среда, социальная коммуникация, контекстное обучение, самостоятельная познавательная деятельность, дифференциация обучения, индивидуализация обучения.

SUMMARY

O. Zosymenko. Pedagogical conditions of effective organization of students project activity.

In the article the organization peculiarities of students project activity are studied; the term «pedagogical condition» is revealed; pedagogical conditions of effective organization of students project activity are found out and stated, in particular: making professionally oriented

learning environment; optimization of social communication of project activity subjects realization of professional context in students project activity; stimulation of self-dependent cognitive activity of students; providing differentiation and individualization of learning.

Key words: pedagogical condition, project activity, learning project, educational environment, social communication, contextual learning, self-dependent cognitive activity of students, differentiation of learning, individualization of learning.

УДК 378.14:004

О. Б. Кривонос

Сумський державний педагогічний
університет ім. А. С. Макаренка

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА – ПРОВІДНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ

У статті розглядаються дидактичні можливості педагогічної практики у формуванні професійних умінь майбутніх педагогічних працівників. Визначено пізнавально-творчі види діяльності, які впливають на здатність студентів застосовувати набуті знання для розв'язання практичних задач.

Ключові слова: професійні вміння, педагогічна практика, дослідницька діяльність, проектна діяльність.

Постановка проблеми. Відомо, що цілі, зміст, а відповідно й якість вищої освіти та професійної підготовки відображаються галузевими стандартами освіти, які визначають вимоги до компетентності фахівця, систему виробничих функцій і типових завдань діяльності й умінь для їх реалізації. В галузевих стандартах вищої освіти вміння чи навички зводяться до виконання відповідних дій: предметно-практичних, предметно-розумових, знаково-практичних, знаково-розумових. Враховуючи, що вміння формуються в діяльності, зокрема в навчанні, види та зміст умінь обумовлюють зміст навчання у вигляді змістових модулів освітньо-професійних програм підготовки фахівців, а також вибір тих чи інших форм, методів та засобів навчання.

Особливе значення у формуванні професійних умінь майбутніх педагогічних працівників має організація пізнавально-творчої професійної діяльності студентів під час проходження навчальної та виробничої практики. Адже майбутнім учителям треба бути готовими до того, що в повсякденному житті постійно доведеться працювати в непередбачених, нестандартних умовах, в умовах дефіциту часу та інформації. Тому необхідно сформувати вміння не лише швидко пристосовуватися до ситуації, що змінюється, але й прийняти правильне рішення, щоб у повній мірі реалізувати зміст освіти та виховання, допомогти вихованцю знайти правильний шлях вирішення його проблем. А такі вміння можуть бути сформовані тільки в реальних або змодельованих умовах майбутньої професійної діяльності.